

บทบรรณาธิการ

วารสารพุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิจัย 4 บทความ งานแปล 1 เรื่องและบทวิจารณ์หนังสือ 1 เรื่อง บทความวิจัย 2 เรื่องแรกมีลักษณะคล้ายกันตรงที่เป็นการศึกษาในเชิงปรัชญา ส่วนบทความวิจัย 2 เรื่องหลัง เป็นการประยุกต์คำสอนเพื่อตอบปัญหาด้านสุขภาวะอันเป็นความเจ็บป่วยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ส่วนบทความที่ 5 นั้นแตกต่างออกไปในแง่เป็นการศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์และโบราณคดีเกี่ยวกับคัมภีร์ของพระพุทธศาสนาที่กล่าวถึงในคัมภีร์ทั้งทางฝ่ายสันสกฤตและในฝ่ายบาลี

บทความที่หนึ่ง “แนวคิดอหิงสาและการคุ้มครองสัตว์ในพุทธจริยศาสตร์เถรวาท” ของพระสมุห์หัตติเรก อาทิจจพโล (โลกะนัง) นำเสนอข้อโต้แย้งของพุทธจริยศาสตร์เถรวาทที่มีต่อนักสิทธิสัตว์ชาวตะวันตกที่เสนอว่า พุทธจริยศาสตร์เถรวาทมีแนวคิดเผ่าพันธุ์นิยมมีการปฏิบัติต่อสิ่งมีชีวิตอื่นเยี่ยงทรัพย์สินเงินทอง เห็นว่าสัตว์มีสถานภาพทางศีลธรรมไม่เท่ามนุษย์ในพุทธจริยศาสตร์เถรวาทยังไม่มีคำสอนเรื่องคุณค่าในตนเองของสิ่งชีวิตและเผ่าพันธุ์ต่างๆ ให้ความสำคัญทางศีลธรรมเฉพาะกับมนุษย์เท่านั้น

บทความที่สอง “การพิจารณาสมณสารูปของพระภิกษุ” อัญชลี ปิยปัญญาวงศ์ และ สุปรียส์ กาญจนพิศศาล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับสมณสารูปและเกณฑ์การพิจารณาสมณสารูปของพระภิกษุ โดยได้พิจารณาประเด็นคำสอนของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับรูปแบบความประพฤติและจิตสำนึกของความเป็นภิกษุในพุทธศาสนา เรื่องนี้คล้ายจะเกี่ยวข้องกับบทบัญญัติในพระวินัยแต่ก็เกี่ยวโยงกับหลักธรรมคำสอนเพราะสมณสารูปนั้นไม่ใช่เพียงรูปแบบที่ปรากฏภายนอกเท่านั้นบทความเสนอเกณฑ์พิจารณาสมณสารูปที่อาจนำไปใช้ตัดสินเกี่ยวกับพฤติกรรมของพระสงฆ์ในปัจจุบัน

บทความที่สาม “การพัฒนาสุขภาวะในพระพุทธศาสนา” พระครูปลัด สัมผัส วัฒนธรรมาจารย์ (นิรันดร์ ศิริรัตน์) นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนา สุขภาวะด้วยการปฏิบัติธรรม โดยกล่าวถึงการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของ พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาวะและการพัฒนา ศักยภาพของมนุษย์ อันจะนำไปสู่การหมดปัญหาหรือดับทุกข์ในทุกระดับ ซึ่งเป็น แนวการศึกษาคล้ายกับบทความที่สี่ “พุทธจิตวิทยากับการส่งเสริมคุณภาพกายจิต ตามแบบแพทย์แผนไทยด้วยหลักไตรสิกขา” ของพรพนทิพา ชนเศรษฐ์ ซึ่งประยุกต์ พุทธธรรมเรื่องไตรสิกขาเข้ากับวิธีรักษาคุณภาพของกายจิตตามแบบแพทย์ แผนไทย

บทความที่ห้า “พระสูตรที่นิกายวาตสีปุตริยะไม่ยอมรับว่าเป็น พระพุทธพจน์ : ศึกษาในคัมภีร์อภิธรรมโกศภาษยะและกลาวัตถุ” ของเมธี พิทักษ์ธีระธรรม ปิยาภรณ์ ว่องวรารังกูร และ พรพิมล ศรีหมอก เป็นบทความที่แตกต่าง ออกไปจากบทความต่าง ๆ ที่เคยตีพิมพ์ในวารสารพุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย กล่าวคือ เป็นแนวการศึกษาวิจัยคัมภีร์พุทธศาสนา โดยอาศัย การสอบสวนหลักฐานต่าง ๆ ทั้งของฝ่ายสันสกฤตและบาลี มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ ประวัติศาสตร์คำสอนของพุทธศาสนายุคแรกในอินเดีย โดยบทความนี้กล่าวถึง พระสูตรที่มีบทร้อยกรองโต้ตอบระหว่างพระภิกษุณีไศลาและมารที่ปรากฏใน พระไตรปิฎก สังยุตตนิกายของเถรวาท แต่นิกายวาตสีปุตริยะไม่ยอมรับว่า พระสูตรนี้เป็นพระพุทธพจน์ ตรงกันข้ามกับพระวสุพันธู ผู้รจนาคัมภีร์อภิธรรม โกศภาษยะ ของนิกายสรวาสติวาทินที่ยอมรับว่าพระสูตรนี้เป็นพระพุทธพจน์ แนว การศึกษาวิจัยที่สืบค้นหลักฐานจากพุทธศาสนานิกายต่าง ๆ เช่นนี้มิให้เห็นไม่บ่อยนัก ในประเทศไทย

นอกจากนี้ วารสารฉบับนี้ยังคงตีพิมพ์งานแปลของชานบ็ิวซ์ ทัดแก้ว เรื่อง “องค์ใดพระสัมพุทธ” ตอนที่ (2) จากหนังสือ 吹田隆道『ブツダとは誰か』東京：春秋社, 2013. ที่เขียนโดยอาจารย์ พุกิตะ ทากามิจิ แห่งมหาวิทยาลัยบูเคียว ประเทศญี่ปุ่น ต่อเนื่องจากวารสารฉบับที่แล้ว บทความนี้ให้ความรู้

กว้างขวางเกี่ยวกับพุทธประวัติหรือประวัติของพระพุทธเจ้าจากหลักฐานชั้นต้นของพุทธศาสนานิกายต่าง ๆ รวมทั้งหลักฐานทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ที่มีการศึกษาวิจัยค้นคว้ากันมาในวงวิชาการด้านพุทธศาสนาระดับโลกตั้งแต่ยุคเริ่มแรกจนปัจจุบัน งานแปลชิ้นนี้จึงมีประโยชน์ต่อวงการพุทธศาสนศึกษาของไทยอย่างมาก เช่นเดียวกันกับบทความ “พระสูตรที่นิกายวาตสีปุตริยะไม่ยอมรับว่าเป็นพระพุทธพจน์ : ศึกษาในคัมภีร์อภิธรรมโกศภาษยะและกถาวัตถุ” ที่จะช่วยเปิดโลกทัศน์นักวิชาการพุทธศาสนาของไทยให้กว้างขึ้น

วารสารฉบับนี้ปิดท้ายด้วยบทความหนังสือ “พุทธจารีตแห่งการพัฒนาจิต” (The Buddhist Tradition of Mental Development) โดยพระมหาวิบูลย์กิตติเมธี (เหมประไพ) หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมการบรรยายของ ดร.ปีเตอร์ เดลลา สันตินา ที่มหาวิทยาลัยสิงคโปร์ในปี ค.ศ. 1984 ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้มีประวัติน่าสนใจ ท่านเกิดในตระกูลคาทอลิก เริ่มสนใจพระพุทธศาสนาเมื่ออายุ 18 ปี ก่อนจะหันมาเป็นชาวพุทธเริ่มการศึกษาและปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง จบปริญญาเอกในสาขาพุทธศาสนศึกษา ผลงานปริญญาเอกของท่านได้รับการตีพิมพ์จนกลายเป็นที่นิยมกันในหมู่นักการศึกษา ท่านได้ฝึกปฏิบัติกัมมัฏฐานสายธิเบตเป็นเวลา กว่า 30 ปี เป็นอาจารย์บรรยายตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วย

หวังว่าวารสารฉบับนี้จะมีส่วนสำคัญในการเปิดโลกทัศน์ด้านการศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศไทยให้กว้างขึ้นและช่วยให้เกิดการวิจัยใหม่ๆ ที่มีคุณภาพเพื่อความเจริญก้าวหน้าของพระพุทธศาสนาสืบไป